

GEORG MUFFAT ÉLETE ÉS MISEKOMPOZÍCIÓJA A MISSA IN LABORE REQUIES

„A Salzburgi Zene Emlékművei”¹ kiadó publikációsorozata egy olyan művel is foglalkozik, ami a salzburgi érsekség udvarának egyik különlegessége. Az eddig még szinte egyáltalán nem ismert műről és komponistáról tesz említést, aki a 17. század második felében Európa egyik legjelentősebb muzsikusa volt.

Georg Muffat
(1653–1704)

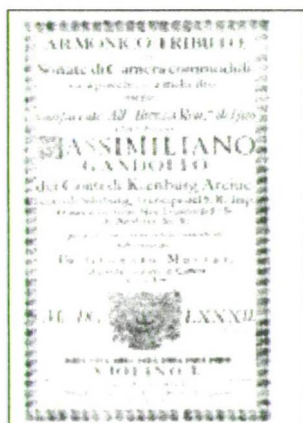
Muffat 1653-ban Megeve (Savoyen) városban született. Apai ágon az ősei Skóciából és Angliából származnak, ahonnan a katolikus vallásuk miatt elvándoroltak és Elzászba költöztek. Anyai ágon francia származású, de ő magát németnek vallotta. 10 éves korában 6 évig tartó zenei tanulmányútra ment Párizsba. Itt Jean-Baptiste Lully tanítványa is volt.

1669-ben Molsheimben a Jezsuita gimnáziumba járt, és ebben a városban orgonista állásáról is találunk írott feljegyzéseket a Plébániatemplomban.

¹ Denkmäler der Musik in Salzburg Georg Muffat, Missa "In labore requies" (E. Hintermaier) SE 1995. XX/165 Seiten

XIV. Lajos terjeszkedési háborúja miatt Muffatnak Elzászból menekülnie kellett. Először Bajor országba ment, ahol 1674-ben az Ingolstadti egyetemre került. Rövid idő múlva Ausztriába költözött, ahol először Bécsbe I. Leopold császár udvarába talált munkát. Itt ismerkedett meg Johann Kaspar Kerll orgonistával, aki a Stefanskirche zeneigazgatója volt. I. Leopold császártól azonban nem kapott elegendő fizetést munkájáért, ezért 1667 júliusában Prágában keresett megélhetést, majd 1678 decemberében a salzburgi udvarba került, épp abban az évben, amikor H. I. F. Bibert másodkarmesternek nevezték ki. Itt mint udvari orgonista a salzburgi érsek szolgálatába állt. 1679-ben megnősült és gyermekei is itt születtek. 1681-ben Max Gandolf, Salzburg érseke tanulmányútra küldte Olaszországba, hogy ott tökéletesítse orgonatudását. Római tartózkodása alatt Bernardo Pasquini tanítványa volt, Corellivel is találkozott és az itt megrendezett koncerteken maga is bemutathatta orgonaművészi képességeit és saját műveit is eljátszhatta.

Miután visszakerült Salzburgba, a Mayer kiadónál egy szonátagyűjteményt adott ki „Armonico tributo” címmel.

Armonico Tributo Borító

Ez az 5 szonátából álló sorozat az akkor még újnak számító Concerto grosso stílus kialakulásában vált híressé.

Gandolf érsek halála után 1690-ben Muffat Passauba költözött és a passai dóm karmestereként tevékenykedett 4 évig. Passauban érte a halál 1704-ben és a dóm mellékfolyosóján lett örök nyugalomra helyezve.

Fennmaradt írásaiból kiderül, hogy Muffat Salzburgban töltött évei alatt nem mindig érezte jól magát. A „Florilegium primum” (Ausburg 1695) előszavában panaszkodott, hogy az ő másképpen elültetett és nevelt virágai” – pontosabban, a Salzburgban keletkezett művei csak Passauban kerültek nyilvánosságra. Az „Instrumental Music” előszavában irigykedve és gyűlölettel beszél arról, hogy a Salzburg udvarban mellőzött volt.

Muffat egyházi kompozícióinak nagy része elveszett. Valószínű, hogy legalább 3 misét írt. Ezt írja követője Benedick Anton Anfschneiter, aki Passauban lett utódja, mint karmester. Egyetlen fennmaradt miséjének forrásértékű kéziratát, a *Missa in labore requies* címűt, Esterházy Pál kismartoni (Eisenstadt) kottatárában találták meg Joseph Haydn személyi könyvtárában. Valószínűleg Muffat egyik fia Gottlieb vitte Bécsbe és innen kerülhetett Kismartonba. A kézirat Partitúráját mai napig Budapesten az Országos Széchényi könyvtárban őrzik.

Missa in Labore Requies [zenemű kézirat : [pro duplo choro et orch.]

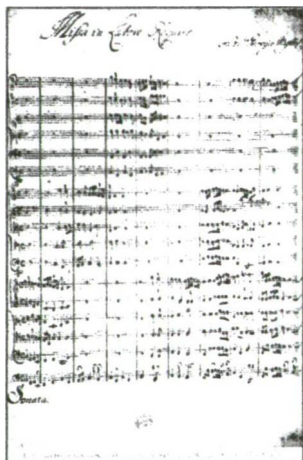
Szerző : Muffat, Georg. Megjelenés: Amicus azonosító: 2672061 I.

Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtár - (OSZKZT)

Raktári jelzet : Ms. Mus. IV. 521

Elhelyezés: Zeneműtár

Hozzáférés típusa: Nem forgalmazható

Georg Muffat:
Missa in labore requies kézirat

Az 1990-es évek elején Dobszay Ágnes vitte el Salzburgba a mise kéziratot kottáját. ezután a partitúrát nyomtatott formában is elkészítették és 1994-ben adták ki.

GEORG MUFFAT MISSA IN LABORE REQUIES Zu 24 Stimmen Für zwei Vokal-, drei Instrumentalchöre Und Basso continuo Vorgelegt von Ernst Hintermaier COMES VERLAG BAD REICHENHALL 1994

Több bizonyíték is igazolja, hogy ez a mise Muffat szerzeménye: A kézirat papír anyagának vizsgálata, melyet Salzburgban gyártottak, Muffat más kompozíciói kéziratának összehasonlítása, (sajátos feljegyzések és komponálási technikák), Muffat szinte mindegyik művéhez négy nyelven írt előszót (latin, német, olasz, francia).

A misekompozíció címét a zeneszerző a pütkösi szekvenciából vette: „IN LABORE REQUIES. Magyar fordítása: „Fáradtságra nyugalom”

Az alábbi táblázatban olvasható a pütkösi szekvencia szövege latinul és magyarul. A misekompozíció címét félkövér betűvel emeltem ki.

Veni Sancte

Veni Sancte Spiritus,
Et emite caelitus,
Lucis tuae radium.
Veni pater pauperum,
Veni dator munerum,
Veni lumen cordium.
Consolátor optime,
Dulcis hospes animae,
Dulce refrigerium.
In labore requies,
In aestutem péries,
In flétu solátium.
O lux beatissima
Replecordis intima,
Tuorum fidélium.
Sine tuo numine,
Nihil est in homine,
Nihil estinnóxiúm.
Lava quod est sordidum,
Riga quod est áridum,
Sana quod est saucium.
Flecte quod est rigidum,
Fove quod est frigidum.

Jöjj Szentlélek

Jöjj Szentlélek-Isten,
S áraszd ki a mennyekből
Fényességéd sugarát!
Jöjj, ki árvák atyja vagy,
Jöjj, ki szívek lángja vagy,
Ajándékos jóbarát.
Jöjj áldott vigasztalás,
Drága vendég, lelki társ,
Legédesebb enyhülés!
Fáradtságra nyugalom,
Hőség ellen oltalom,
Zokogásban könnyülés!
Jöjj és töltsd be híveid
Legtitkosabb szíveit,
Boldogító égi tűz.
Semmi, semmi nélküléd,
Az emberben nem lehet
Semmi tiszta, semmi szűz.
Mosd, amit a szenny belep,
Öntözd, ami eleped,
Seb fájását csillapítsd!
Ami dermedt, élesztgesd,
Ami fagyos, melengesd,

Rege quod est dévium.
Da tuis fidélibus,
In te confidéntibus,
Sacrum septenárium.
Da virtutis meritum,
Da salútis exitum,
Da perenne gaudium.
Amen.

Ami hibás, igazítsd.
Bened minden bizalom,
Osszad, osszad pazaron,
Hét szent ajándékokat.
Adj érdemre jobbulást,
Üdvösséges kimúlást,
Örök vigasságot adj!
Amen.

Muffat MISSA IN LABORE REQUIES műve dupla kórusra, 8 szólistára és hangszerekre íródott. A szóloknál gyakran előfordul, hogy pl. a szoprán I. és a szoprán II. párban szólalnak meg, de ezt fedezhetjük fel az alt, tenor és basszus szóloknál is. A hangszerelés is különleges, mert a szerző 5 trombitaszólamot, 2 kis kürtöt, 3 harsonát, első és második hegedűt, első és második mélyhegedűt, nagybögőt, basso continuo-t és üstdobot alkalmaz.

A misét egy rövid bevezető tétel előzi meg a **szonáta**.

A **Kyrie** 3 lezárt részből áll. (*Kyrie I, Christe, Kyrie II*).

A **Gloria** 7 tagú formát alkot. (*Et in terra, Laudamus te, Gratias agimus, Domine Deus, Qui tollis, Quoniam tu solus, Cum Sancto Spiritu*).

A **Credo** tétel szintén 7 részre tagolódik.: (*Patrem omnipotentem, Et in unum Dominum, Qui proter nos homines, Et incarnatus est, Crucifixus, Et resurrexit, Et in Spiritum Sanctum*).

A **Sanctus** 3 tagú forma, de a rövid Benedictus után a liturgia előírása szerint megismétlődik a Hosanna:(*Sanctus, Hosanna, Benedictus, Hosanna,*).

Agnus Dei tétele 2 tagú formát alkot:(*Agnus Dei, Dona nobis pacem*).

„Muffat énekes és hangszeres műveiben egyesítette a francia, olasz és német stíluselemeket. A francia stíluselemek a harmónia egymásutánjaiban ismerhetők fel. A dallami és ritmuselemekben sem hanyagolható el a francia hatás. A Kyrie tételeiben tömörödik az egyházi olasz motetta stílus. A Sanctus az ellentmondásos témájával az olasz hatásra vezethető vissza.

A művet a sajátos salzburgi zenei hatás is erősen befolyásolja, ami mindenek előtt Andreas Hofersnél és Bibernél is megtalálható.”²

A misét Austriában és Németországban egyre többször előadják. Legutóbb a salzburgi dómban lehetett hallani 2008. október 12-én.

---

² Denkmäler der Musik in Salzburg Georg Muffat, Missa "In labore requies" (E. Hintermaier) SE 1995. XX/165 Seiten

Sonntag, 12. Oktober, 10 Uhr
28. SONNTAG IM JAHRESKREIS
G. Muffat (1653-1704): Missa In Labore Requies
Choeur de la Cathedral St. Nicolas/Fribourg
Salzburger Domchor
11.30 Uhr: Gastchor

G. Muffat Missa In Labore Requies műve Magyarországon 2009. május 21-én kerül bemutatásra Szegeden a dómban az Egyházzenei napok rendezvénysorozat alkalmával.

Irodalom

1. Ernst Hintermaier, Biber und Muffat. Zum 300. Todestag zweier Salzburger Komponisten, in: Gesellschaft für Salzburger Landeskunde-Info, Nr. 1/2004, S. 10–12.
2. GEORG MUFFAT MISSA IN LABORE REQUIES Zu 24 Stimmen Für zwei Vokal-, drei Instrumentalchöre Und Basso continuo Vorgelegt von Ernst Hintermaier COMES VERLAG BAD REICHENHALL 1994 előszó